

Iz življenja in sveta

Dejansko krščanstvo na Angleškem

Vodstvo angleške cerkve v Londonu je poiskalo 250 najrevnejših družin, katere bo skozi vso zimo preskrbeljalo z gorivom

Elektroni na predpisanih poteh

Zvezdno nebo v elektronskem daljnogledu

Katodni žarki, ki imajo v današnjem življenju že tako velik pomen, so le delci negativne elektrike, tako zvali elektroni, ki letijo skozi prostor. S sistematičnimi raziskovanji so dogmali že nekatero skrivnost teh žarkov in strokovnjaki jim po mili volji lahko določijo proge, ki so za njegove trenutne potrebe najpripravnije. Z elektroni in magnetnimi polji se dajo namreč spraviti že v naprej določene krožne, spiralne, parabolične in druge proge elektronov nič nečuvnega.

Tudi pospeševanje in zadrževanje elektronskih žarkov, zožitev ali razpršitev njih snopov ni nič nemogočega, znanost, ki se s temi stvarmi bavi, pa se imenuje v analozi s svetlobno optiko elektronska optika. Med lastnostmi elektronskih in svetlobnih žarkov so namreč nekatere zanimive podobnosti. Seveda je stanje elektronske optike v primeri s svetlobno optiko danes še precej začetno, saj je razmeroma kratka doba, od kar elektronske žarnice sploh poznamo, in saj nimamo niti čutila, ki bi nam jih omogočala dojemati kakor svetlobo. Pomagati si moramo z žarilnimi zasloni.

ni in fotografskimi ploščami ter delati poskuse v brezžarčnem prostoru, kajti zrak zadržuje elektronske žarke tako kakor gosti megla svetlobo.

Po drugi strani pa imamo že »elektronske leče«, ki nam omogočajo slikanje elektronskih virov in celo njih povečavo. Te leče, ki nimajo s svetlobnimi lečami seveda nobenega posebnega oprave, so posebne magnetske tuljave ali električni kondenzatorji. Tako imamo danes celo »elektronske daljnogled« in »daljnogled«, ki nam točno kažejo izžarevanje elektronov iz posameznih točk, njih razdelitev in spremembo.

V zadnjem času se bavijo učenjaki z mislijo, da bi z »elektronskim daljnogledom« opazovali zvezdno nebo. To bi moralo biti zelo zanimivo, saj vemo, da izžarevajo zvezde elektrone in da je teh vse svetovno prostoro polno. Polarni sij ni nič drugega nego pojav elektronskega izžarevanja. Velika ovira pa je to, da zahteva opazovanje elektronov brezžarčni prostor in bo treba torej še marsikatero velikega izuma, da pridemo z elektronskimi daljnogledi do elektronov iz zvezd.

Chicago plačuje z boni namestu z denarjem

Magistrat v Chicagu je sklenil plačevati svoje uradništvo namestu z bankovci z boni, proti katerim oddajajo trgovci uradništvo potrebna živila. Na podlagi predloženih bonov se odtegujejo trgovcem mestne davčine in dajatve

Džehol

Novi spopadi med Japonci in Kitajci v ozemlju Džehol ogražajo številne umetniške in kulturno-zgodovinske spomenike neprecenljive vrednosti.

Sem spada zlasti mesto Džehol, ki je nastalo nekoč na povelje mandžurskih cesarjev kot njih poletna rezidenca. Leži ob reki Džeholu severno vzhodno od Pekinga. Do začetka 18. stoletja je bila tu neobitljiva puščava, ko je pa mesto že stalo, se je v nekoliko letih vsa krajina spremenila v paradiž. Toda s'jaj in krasota nista trajala dolgo. Že okoli l. 1850. je bilo tu vse v polnem razpadu. Ostala pa sta čar in vabljivost nemuškega kulturnega dejanja.

Po legi je Džehol še danes eno najkrasnejših mest na svetu. Sredi zelene planjave se s'vijo vsepovsod zgradbe palač in svetlišč, gore s krasnimi obrisi zaključujejo v prmeru razdalji pokrajino. Cesarji iz dinastije Mandžu so bili pobožni kakor njih predniki in tako so tudi svojo poletno rezidenco postavili pod varstvo bogov. Cesar Kangsi, ki je bil prvi ustanovitelj Džehola, je mesto in okolico posejal s svetišči gradov, palačami in prebogati parki. Ni čudno, da je neki francoski mislonar ob pričetku 19. stoletja nazval Džehol »kitajski Fontainebleau«.

Najlepši umetniški spomenik Džehola je svetlišče Potala s svojim samostanom v tihem levjem dolu. Med malimi na pol razpadlimi hišicami v tibetskem slogu, kjer je stanovalo nekoč 850 lam za svetiščno službo, se dviga mogočno stopnišče proti jedru vsega gradbenega kompleksa. Sredi samo-

stana kip v zrak glavno svetlišče — če ni v tem času ko to pšemo, postalo že žrtve granat in se spremenilo v pepel. Kajti svetlišče je vse iz lesa, iz čudovito obdelanega, fantastično okrašenega lesa. Svetišče. Potala je eno najlepših na Kitajskem. L. 1930. so pričeli pod vodstvom Svena Hedina izdelovati povsem točen posnetek za Ameriko, kjer bo ena glavnih atrakcij na čičaški svetovni razstavi. S svetliščnega ozidja, ploščadi in pomočev je diven razgled po Levjem dolu z njegovimi hišami, pagodami in stolpiči. A vsepovsod te spremlja občutek žalosti nad minljivostjo vsega posvetnega, vsepovsod zadene ob razpad in uničenje.

Stavbe gnijejo in v čedalje hitrejšem tempu izginjajo iz njih nešteti drobni umetniški predmeti, ki so jih dve stoletji skrbno čuvali. Vojaki, ki bi jih morali stražiti, jih sami kradejo in prodajajo verzičnikom z umetniško robo, z lesenimi stenami in tramovi kurijo svoje taboriščne ognje.

Tako izginja to pravilčno mesto, ki je videlo v svoji preteklosti toliko najlepših idil, a tudi najbolj krvavih epizod. Tu je cesar Kienlung žaloval za svojo umrlo ženo Mahijo tako silno, da je bil slep za vse, kar se je godilo okoli njega in da je vsa država zapadala slabemu gospodarstvu in korupciji. Na »Otoku srečnice« se je odigrala ljubezenska idila cesarja Hsiakina do Vange, žene nekega rokodelca. Tišina vlada nad temi ostanki in nemirnimi pričami nekdanjih slovitihi umetniških stremiljenj, velikih političnih dogajanj, krvavih intrig ljubezenskih dogodivščin in strasti nevdanosti narave.

Kakšen bo Džehol čez nekoliko let ali mesecev? Kdo ve!

Miss Spooner umrla

V Londonu je te dni podlegla hripi znana angleška letalka miss Spooner, edina angleška poklicna letalka, ki se je izkazala tudi pri evropskih krožnih poletih.

Miss Spooner se je posvetila letalstvu šele l. 1927. Napredovala je naglo in že l. 1928 je dobila pri neki angleški letalski tekmi za kraljevi pokal tretjo nagrado. Leta 1929 se je prvič udeležila evropskega krožnega poleta in dobila nagrado. V februarju 1930 je podvzela letalski podvig v Afriko. Po tem činu jo je proglasila angleška letalska zveza za svetovno šampionko v letalski stroki. Še isto leto se je s uspehom udeleževala v evropskem krožnem poletu. Pozneje je imela nesrečo. Vsak poskus za novo trofejo se ji je izjalovil. Ko je skušala decembra 1930 leteti iz Kapskega mesta v London, je njeno letalo padlo v morje. Miss Spooner se je rešila s plavanjem. Po tem dogodku ni več imela poguma, da bi tvegala večje polete. Le v minulem poletju se je zopet hotela udeležiti krožnega poleta po Evropi. Defektu v motorju pa ji je preprečil namero. Prepričana, da je tu po sredi sabotaža, je rajši odpovedala udeležbo in se po tehnično enajno prestatni preizkušnji sploh ni pojavila pri startu.

Miss Spooner

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, oprisku srbečici, osvobodil naravna »Franz Josefova« voda telo vseh nabranih strupov gnlobe. Ze stari mojstri vede o zdravilnih sredstvih so priznali, da se »Franz Josefova« voda obnese kot povsem zanesljivo sredstvo za iztrebljenje črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

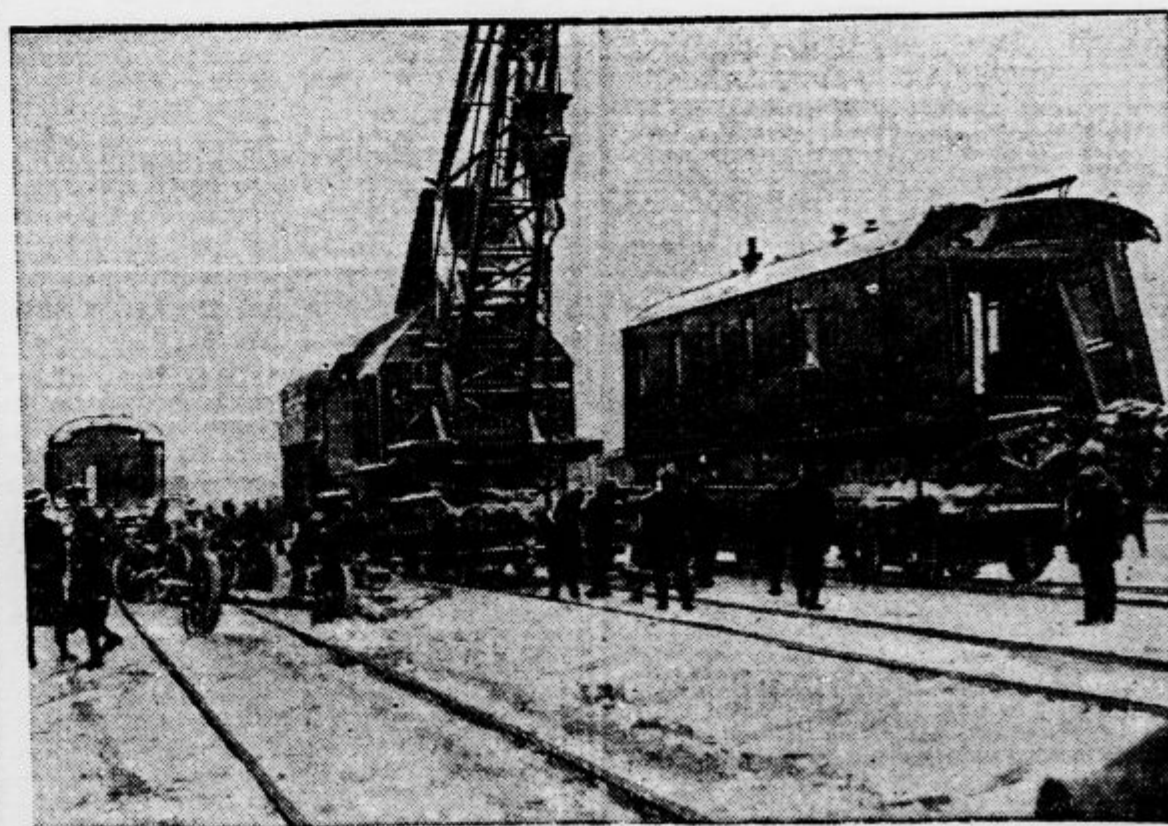
Gorovje na dnu morja

Nedavno se je vrnila v Rusijo odprava, ki jo je poslal v Tih ocean Hidrološki zavod v Moskvi. Ekspedicija je bila razdeljena na tri dele. Prvi je raziskoval v japonskih vodah, drugi v Ohotskem morju in tretji v Beringovi cesti. V Japonskem morju je odprava odkrila v precejšnji globini evojevsten niz korajzov črti, ki merijo v premeru 210 m. Ekspedicija, ki je poslovala v Ohotskem morju, je dognala, da so se tla tamkaj močno spremenila. Nekatera mesta, ki so bila poprej komaj par sto metrov globoka, so se znatno poglobila in morsko dno se je poglobilo mestoma do 1000 in več m globoko. Senzacionalno je učinkovale ugotovitev, da se na morskem dnu ustvarja novo gorovje z znatnimi grebni.

Dvakratni zasilni pristanež na poletu k porodnici

K porodniški postelji bolgarske kraljice Ivane, ki je pred dnevi povila hčerko, sta bila pozvana dva ginekologa iz Stuttgarta, profesorja dr. Meyer in dr. Baltzer. Letalo, s katerim sta potovala v Sofijo, pa je moralo med poletom dvakrat zasilno pristati. Pri Korneuburgu sta morala specialista izstopiti. Na Dunaju sta našla aeroplana Junkersovega tipa, a tudi to letalo je imelo defekt na madžarski meji, tako da sta morala zdravnika izstopiti in se po najkrajši poti vrniti na Dunaj, od koder sta nadaljevala pot v Sofijo z ekspresnim vlakom.

Železniška nesreča pri Bukarešti

Čiščenje severnega kolodvora v Bukarešti, kjer je pred dnevi zavozil brz vlak v osebnih vlak in zdrobil pet vagonov ter zahteval 20 žrtve

Smučarski skok v daljavo 74 m

Birger Ruud, izvrstni norveški smučar je nedavno skočil s skakalnice Hans Heinz v Rudogorju na daljavo 74 m in prekosil dosedanj rekord za cel meter

Sibirski meteor

Zaril se je več sto metrov v zemljo in tehtal pol milijona ton

Prof. Kulik organizira novo odpravo, ki naj bi poiskala l. 1908. v severovzhodni Sibiriji padli meteor. V skoraj neobitljivi pokrajini tega dela Sibirije je prof. Kulik že osnoval izhodiščno taborišče, od koder bo vodil svoja raziskovanja.

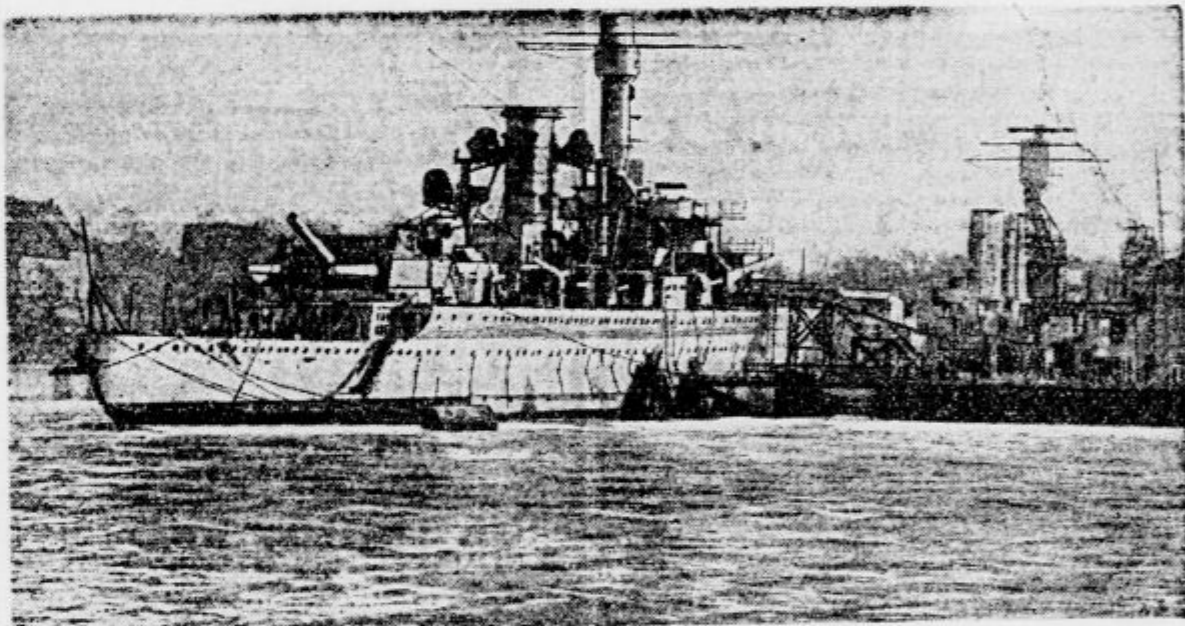
Meteorit, za katerega tu gre, je najogromnejši, kar jih je v zgodovinski dobi treščilo na zemljo. Znani so nam sicer še drugi primeri, da se je zemlja »seznanila« z izpodnebni prav neverjetne velikosti, a vendar se ne morejo niti od daleč primerjati z meteorjem, ki je padel 30. junija 1908. nanjo. V Bacubintu v Mehiki so dvignili n. pr. 50.000 kg težak železni meteor, v Canon Diabu v Orizoni je silen meteor izvrtal v zemljo 130 m široko žrelo, a niti ta velikan ne vzdrži primere z navedenim sibirskim meteorjem, ki je treščil na zemljo v bližini reke Tunguske.

Prof. Kulik ki se že dolgo bavi s tem meteorjem, je zbral o njem zelo zanimive podatke. Po odklonu magnetne igle je na veliki prejšnji odpravi ugotovil, da tehtal glavni drobec, ki se je zaril več sto metrov v zemljo, najmanj pol milijona ton. Padec meteorja je povzročil takšen zračni pritisk, da so ga zabeležili aparati še na tisoče in tisoče kilometrov daleč na angleški obali. Na površini 1000 kv. km je pritisk posekal in uničil vse gozdove, grom so slišali še na 2000 km daleč, sunek pa so zabeležili seizmografi še v osrčju Evrope.

Vpadno ozemlje je še danes po toliko letih ožgana puščava, žareče mase in pritisk je uničil nešteto ptic, gozdnih in drugih živali. Ker se je glavna masa zarija v zemljo, je nastalo več kilometrov široko žrelo, okrog katerega se kopičijo 30 do 40 m visoki zemeljski skladi. Še danes ne vemo koliko človeških žrtve je morda zahtevala ta katastrofa. Mogoče nobene, kajti to ozemlje je drugače neobitljeno. Če bi se zgodilo kje v Evropi ali nad kakšnim ameriškim veleostrom, si vse grozote ne moremo niti predstavljati. Zahtevala bi lahko milijone človeških življenj in nobena katastrofa, kar jih je človeštvo doživelo, se ne bi mogla primerjati z njo. Tako so ji prisostvovali samo posamezni sibirski kmetje mnogo kilometrov od vpadne točke.

Moskovska akademija znanosti je organizirala že več ekspedicij, ki naj bi natančno preiskali to ozemlje in proučili, dali bi bilo mogoče dospeti do glavne mase meteora pod zemeljsko površino. Če bi bilo to mogoče, tedaj bi vsa ta gmota z milijoni kilogramov najboljše kovine predstavljala neprecenljivo vrednost. To stvar bo proučila tudi ekspedicija prof. Kulika, ki je v ta namen prva res dobro opremljena in organizirana. Zato je razumljivo, da pričakujejo z nestrpnostjo njenih poročil ne samo znanstveni, temveč tudi gospodarski krogi.

„Neoborožena“ Nemčija na morju

V Kielu so pravkar spustili v morje najnovejšo nemško oklepno križarko »Deutschland«. V ozadju vidimo drugo silno križarko »Karlsmeyer«. Nova križarka bo nastopila prvo vožnjo 18. januarja in je oborožena z 28 cm topovi

Hvostekova klinika se zapre

Z Dunaja poročajo, da je sklenil internist dr. Hvostek, vodja Tretje klinike na Dunaju, ki je bil zadnje čase na dopustu, ostaviti kliniko in opustiti svoje stanovanje na Dunaj ter se naseliti na Koroškem. Klinika dr. Hvosteka, katere vodstvo je zdaj začasno prevzel dr. Sattke, je bila zlasti pred vojno dobro zana medicinske mu nerasčajo v balkanskih državah, ki je tam študiral. Likvidacija klinike je predvidena za poletni semester.

Pošten slepar

Graški odvetnik dr. Hermann Fuchs se je prijavil oškodovancu državnemu pravdniku, da je poveril v zadnjih mesecih 30.000 šilingov denarja svojim klientom. Oblast ga zaenkrat ni zaprla, pač pa ga je postavila pod nadzorstvo.

Potres na Angleškem

V Manchesteru in Lancashireu so te dni imeli precej močan potres, ki sicer ni napravil velike škode, pač pa je silno ostrašil ljudi, ki so takoj po prvem sunku zbežali iz hiš na trge, od koder pa so se po kratkem času vrnili v svoja stanovanja.

ANEKDOTA

»Od kod poznate pesnika, Iskra?« je vprašal neki urednik nekega pisatelja. »Ah srečala sva se pogosto v uredniškem košur, se je glasil odgovor.

Vsak dan ena

»To pa izborna tekne, Urška! Ali si doblila recept v kuharski knjigi?«
»Ne — včeraj med koncertom sem slišala, kako ga je narekovala neka dama za memoji svoji prijateljici.«

